

MEHIKAMAA

MÕNISTE VALLA INFOLEHT

NR. 38

8. SEPTEMBER 2009

MÕNISTES VALMIS OHTLIKE JÄÄTMETE KOGUMISPUNKT

Kogumispunkti eesmärgiks on Mõniste valla elanikelts kodumajapidamistes tekkivate järgmiste ohtlike jäätmete vastuvõtmine:

- värvi-, laki-, liimijäätmed;
- ohtlike ainetega saastunud pakendid (koduksenia aerosoolpudelid, makroflexi pudelid jne);
- ohtlike ainetega saastunud pühkematerjal;
- patareid;
- akud;
- taimekaitsevahendite jäägid (pestitsiidid);
- õlifiltrid ja õlijäätmed (kasutatud õli jne);
- elavhõbedat sisaldavad jäätmed (lumineestsentslambid ja elavhõbedajäägid);
- ravimid;
- kemikaalid;
- printeri ja koopiamasina toonerkassetid

Kõigi loetletud jäätmete kogumiseks on olemas märgistatud konteinerid. Toonerkassetid kogutakse suurde prügikotti. Vabariigi Valitsuse 01. mail 2009 jõustunud määruse alusel peavad elektroonikaseadmeid müüvad kauplused uue elektroonikaseadme müümisel inimestelt vastu võtma sama liiki ja sama otstarvet täitva elektroonikaromu. Seega palume inimestel seda võimalust kasutada kui vana seadme asemele uue ostate. Kogumispunkti saab tuua ohtlikke aineid sisaldavaid elektroonikaseadmeid (telerid, külmikud, arvutid), kui puudub võimalus neid kauplusele tagastada.

Jäätmeid saab üle anda tasuta, kogumispunkti tühendamise ja jäätmete käitlemise eest tasub Mõniste vald.

Pikemat kirjeldust ohtlike jäätmete kogumise kohta saab lugeda Mõniste valla kodulehelt või kogumispunkti seinalt.

Ohtlike jäätmete kogumispunkt on ümbritsetud aiaga ja värav on lukus. Võti asub Mõniste päästekomandos. **Ohtlikke jäätmeid saab ära anda tööpäeviti kella 8.00—18.00.**

Lisainfo telefonil 789 1297

Merlika Niidumaa
Abivallavanem

Iga inimene on omaette väärtus

Südamlikud tänud Antonina Pettaile, Hele Tulvistele, Taheva valla vanemkonstaabel Tarmo Tuulasele, Mõniste valla konstaabel Valdur Villile, praktikant Maie Klaasile, kes kõik olid abiks meie valla eaka Anastasia Laasi otsingutel, kes oli otsustanud lahkuda Hargla Hooldekodust, et minna oma kalli sõbranna poole ja lihtsalt eksis ära. **Suurimad tänud kõigile meeldiva koostöö eest!**

Sirje Zilmer
Mõniste valla sotsiaaltöö spetsialist
Jaanika Ploom
Hargla Hooldekodu juhataja

INFOPÄEV

Reedel, **11. septembril kell 13.00** toimub Mõniste Rahvamajas **Võrumaa Partnerluskogu infopäev**. Räägitakse toetuste taotlemise võimalustest Leader-programmist. Leader-programmist saavad toetust taotleda MTÜ-d, ettevõtjad, muuseumid ajaloo- ja kultuuripärandi säilitamise, noortele suunatud tegevuste, ettevõtete investeringute, infrastruktuuri arendamise ning külade arendamise projektide elluviimiseks. Taotlusvoor on avatud 19. oktoobrini! Infopäeva viib läbi Anneli Viitkin Võrumaa Partnerluskogust. Kõik huvilised on oodatud kuulama!

Kevadel külade esindajate initsiatiivil koostatud **MÕNISTE VALLA KÜLAELU ARENGUKAVA** on nüüd juba mitu kuud külades kasutuses olnud abimehena külade arengu kavandamisel ja eelkõige projektide kirjutamisel. Nüüd on aeg arengukava veelkord põhjalikult üle vaadata, teha vajaliku korrektuurid ja täiendused ja see siis üksmeelselt kinnitada. Kutsume kõiki Mõniste valla külaelu arengukava koostamisega seotud ja kaasarääkimisest huvitatud inimesi **29. septembril kell 18.00 rahvamajja** arengukava lõppversiooni arutelule ja arengukava kinnitamisele.

Katrin Roop ja Merlika Niidumaa

SISEMINISTEERIUM KUTSUB E-VALIJAKAARTI TELLIMA!

Enne iga valimist saadetakse riigi poolt igale valijale valijakaart. Valijakaart sisaldab infot selle kohta kus, kuidas ja milal on võimalik hääletada. Traditsiooniliselt on valijakaarte saadetud posti teel, kuid riigiportaalis on võimalik tellida valijakaarti ka elektroonselt e-kirjana. Elektrooniline valijakaart aitab säästa raha ja hoida loodust.

E-valijakaarti saab tellida sisenedes riigiportaali www.eesti.ee ID-kaardi abil või tuvastades end läbi internetipanga.

Eestis saadetakse igal valimistel üle 800 000 valijakaarti (viimastel Euroopa Parlamendi valimistel ca 885 000 kaarti, sügisestel kohalike omavalituste volikogude valimistel ca 1,085 miljonit valijakaarti). Iga kord kulub valijakaartide trükkimiseks ja postitamiseks ligikaudu kolm miljonit krooni maksumaksja raha, mida võiks palju otstarbekamalt kulutada. Näiteks 885 000 valijakaarti valmistamiseks kulub ca 2,3 tonni paberit. Ühe tonni paberi valmistamine tekitab aga ligi

72200 l reovett ja 1033 kg tahkeid jäätmeid.

Samas on valijakaart üksnes informatiivne teade, mida ei pea valima minnes kaasa võtma ning pärast teate läbi lugemist ei ole sellega enam midagi peale hakata. Paberist valijakaart muutub prahiks, mis vajab taaskäitlemist. Elektrooniline teade aga jõuab alati õige saajani, see ei tekita jäätmeid ega reosta keskkonda kogu oma elutsükli jooksul - tema tootmisel, saatmisel ega pärast kasutamist. E-valijakaardiga säästad loodust, sest valijakaart saadetakse eranditult igale valijale, ning seda olenemata sellest, kas Sa plaanid valima minna või mitte.

Selleks, et saada e-valijakaarti juba järgmisteks 18. oktoobril **2009 toimuvateks kohalike omavalituste volikogude valimiseks tuleks tellida e-valijakaart riigiportaalis enne 18. septembrit.**

Ka Sinu väike panus aitab säästa loodust ja vähendada paberiteateid!

Otseviit e-valijakaarti tellimiseks <https://www.eesti.ee/portaal/valimised.eabi>

Siseministerium

Linda Luts	87	1.09
Virve Laas	81	1.09
Maimo Sarv	84	2.09
Ivan Marinitšev	85	3.09
Laine Torop	82	8.09

Loreida Pihu	88	13.09
Alfred Käärman	87	14.09
Meeta Lepp	80	14.09
Jekaterina Nikolajeva	89	22.09

ÕNNITLEME!

Projektist "Sõidame külla"

17. juulil käesoleval aastal võtsid Mõniste Maanaiste Seltsi naised ette sõidu Tallinasse. Raha sõiduks saadi kohaliku omaalgatuse programmist ja toetas ka Mõniste vald. Projekti aitas kirjutada Ave. Suur, suur aitäh Sulle! Pealinnas külastasime loomaaeda, kus kulus pool päeva. Ühise lõuna pidasime ka Tallinna ühes kohvikus. Pärast lõunasööki asusime teele Saue Päevakeskusesse. Päevakeskuses kohtusime

juhataja ja ringide juhendajatega. Päevakeskus on seal mõeldud just eakatele ja puuetega inimestele. Tutvusime majaga ja majas toimuvate tegevustega. Osalesime käsitööringis ja vaatasime väljapandud käsitööd. Ühises teelaas tutvustasime oma tegemisi seltsis. Lubasime hoida sidemeid ja vahetada kogemusi ka edaspidi.

Maimu Pennula
Mõniste Maanaiste Selts

Tänavu tähistab organiseeritud tuletõrje Eestis oma 90. juubeliaastat. Tänavu möödus 80 aastat Mõniste Vabatahtlike Tuletõrje Seltsi asutamisest.

Kõik Mõniste valla praegused ja endised elanikud on oodatud osalema **12. septembril 2009. a**

Mõniste muuseumis toimuvale Mõniste Vabatahtlike Tuletõrje Seltsi (hilisem nimetus ühing – Mõniste VTÜ) aastapäevale pühendatud ajalooapäevale.

Meie hulgas on veel neid, kes mäletavad priitahtlike pritsimeeste tegemisi enne II Maailmasõja aegset perioodi ja neid, kes tegutsesid priitahtlikena hilisemal ajal. Palju on neid, kes kuulusid Mõniste sovhoosi B- grupi komando koosseisu. Meenutame koos olnud aegu, kuulame, mida räägivad oma kogemustest priitahtlikud Järva-Jaanist ja Apest ning mõtleme üheskoos, millised on meie võimalused tulevikus oma vara paremini kaitsta.

10. kuni 12. septembrini on muuseumis avatud põhjalik näitus Võrumaa priitahtlike pritsimeeste tegemistest läbi kolme sajandi.

10. septembril toimuva ürituse päevakord on järgmine:

Kell 10.00 alustab Mõniste depoo juurest rongkäiku ajalooliste tuletõrjemasinade kolonn, mis sõidab marsruudil Mõniste—Kallaste—Saru—Kuutsi (muuseum). Kõik huvilised

võivad tee ääres masinate liikumist jälgida.

10:00 – 11:00 Saabumine muuseumi juurde, registreerumine

11:00 – 13:00 Ürituse avamine, ettekanded

•Vabatahtlik tuletõrjealane tegevus Mõnistes ja Võrumaal

•Järva-Jaani Tuletõrje Selts 110 – minevik ja tänapäev

•Vabatahtlik tuletõrjealane tegevus Ape linnas

•Tuleohutuse vormid ja vajadus tänapäeval

13:00 – 14:00 Kerged supistid, joogid.

14:00 – 16:30 Võistlused peredele, päästetehnika demonstratsioon (kohapeal kaasaegsed, vanemad ja uunikumiks peetakavad päästeautod), esmaste tulekustutusvahendite tutvustamine. Kõik soovijad saavad juhendaja juuresolekul töötada kaasaegsete päästevahenditega. Võistlustel osalejatele auhinna.

16:30 – 17:30 Vanaaja filmide vaatamine ja ürituse lõpetamine Rahvamajas.

Üritust toetavad ja aitavad korraldada

Riigi Päästeamet, Lõuna-Eesti Päästkeskus, MTÜ Võrumaa Arenduskeskus, Fr.R.Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, Mõniste Muuseum, MTÜ Järva-Jaani Vabatahtlik Tuletõrje Selts, Mõniste Vallavalitsus, Metsavenna Talu, Mõniste Rahvamaja, Mõniste Kool, priitahtlikud pritsimehed Apest ja Võru maakonnast, Mõniste päästekomando, vanatehnika klubi „Vänt õu“

Korraldajate nimel Kaino Zilmer
Mõniste päästekomando pealik

MEELDETULETUS

Viimane aeg pühkida korstnad!

Kütteperiood on algamas ning viimane aeg pühkida korstnad ja korrastada kütteseadmed.

Oluline on kogu küttesüsteem kriitilise pilguga üle vaadata – ega kuskilt suitsu sisse ei aja, et lõõrides, pliitides, soemüürides, ahjudes ega korstnates poleks pragusid. Samuti tuleb kontrollida, ega korsten pole pigitunud, kas tahmaluugid on kindlalt kinni. Aastaringse puiduga kütmise korral tuleb kütteseadet ja lõõre puhastada kaks korda, hooajaliselt kasutatavaid üks kord enne kütteperioodi algust ja gaasikütteseadmeid üks kord aastas.

Pühkimata korstnalõõrides süttinud tahm kuumutab korstna üles, leegid tungivad pragudest välja ning tuleõnnetus on möödapääsematu. Et tulekahju ära hoida peab ahju ja korstnat järjepidevalt hooldama.

Korrasta maavaldused!

Päästeteenistus kutsub maaomanikke korrastama oma maad just sügisel, et kevadised kulupõlengud ei kahjustaks teie maid. Sel aastal oli Lõuna-Eesti kuues maakonnas ligi 300 kulupõlengut. Mitmel korral põlesid lõkkest süttinud kulust maha hooned, neist kahel korral süttisid hooletu lõkke põletaja naabri kõrvalhooned.

Kui maaomanik on oma maavaldused

kenasti hooldanud, aitab see ära hoida juhuslikust suitsukonist või ka suure tuulega elektriliinide kokkupuutest tekkinud sädemetest põhjustatud kulupõlengud. Ja miks mitte ka naabrile meelde tuletada sügist maade korrastust, sest tule levik maavalduste piire ei tunne.

Vastavalt 2008. aasta 1. augustil jõustunud keskkonnaministri määrusele „Metsa ja muu taimestikuga kaetud alade tuleohutusnõuded“ on kulupõletamine keelatud.

Ohutusnõuanded leiata ka päästeteenistuse kodulehelt www.rescue.ee. Päästeala infotelefonilt **1524** saab infot korstnapühkijate kohta.

Lõuna-Eesti Päästkeskus

15. – 16. augustil toimusid Mõniste külapäevad,

kus osales külalisi idast, läänest ja põhjast peaaegu 100 ning kohaliku rahvast üle 300. Päeva alustuseks pakkusime külalistele koolimajas lõunasöögi ning majutasime nad rahvamajas ja selle ümbruses telkides. Külapäev toimus Mõniste pargis, kuhu külalised tulid rongkäiguga koos meie valla taidlejatega. Rongkäigu ees sõitsid motoklubi tsiklimehed

ning rahvatantsijatest lippurid, kes valdade ning riigilipud lava juurde toimetasid. Samal ajal tutvustati valdasid. Avasid külapäevad Mõniste ja Lümända segarühmad tantsides Tuljakut, seejärel laulis Mõniste segaansambel ning avasõnad ütles Mõniste Vallavolikogu esimees. Nelja valla koostöölepingule kirjutati pidulikult alla ning samal ajal loeti see ka rahvale ette.

Nüüd oli aeg sportlikult mõõtu võtta. Iga valla kuueliikmeline võistkond võistles kombineeritud teatejooksus, kõieveos ning ümber järve teatejooksus. Võit õnnestus meil koju jätta. Külaliskäigu jätkus kõigile ning samal ajal oli võimalik vaadata nii külaliste kui oma valla tegijate valmistatud käsitööde näitust ning sealt ka meelepärast osta.

Õhtu kultuuriosa täitsime koos kontserdiga ning lõpetasime simmaniga ansambli Nõel saatel. Peale kontserti süütasid valdade esindajad suure lõkke.

Pühapäeva hommikul kohtusid valdade esindajad Murtud Rukkilille Ühingu esimehega, et arutleda Hävinud Eesti kodu mälestusmärgi idee laiendamist ka teistesse partneriteks olevatesse omavalitsustesse. Edasi sõitsid meie külalised ringi mööda kaunist Mehkamaad, olles enne ära kuulanud ajalooõpetaja ülevaate Mõniste kandi hariduse ja kultuuriloost. Külalised käisid Mõniste Avatud Noortekeskuses, Maanaiste Seltsis, Hävinud Eesti kodu mälestusmärgi juures, Mõniste muuseumis, motoklubis Wildhogs MC, Saru ristipuude juurde sõideti mööda kitsarööpmelise raudtee tammi üle raudsilla. Piknik toimus rahvamaja juures, sest Karisöödi pargis, kuhu see oli esialgselt planeeritud, käivad rekonstrueerimistööd ning need ei olnud selleks ajaks veel lõppenud.

Ja oligi aeg külalised teele saata, enne aga tegime ka ühispildi. Meie projektist “Saame kokku – põhi, lõuna, ida, lääs” oli selleks hetkeks saanud üritus Tipud kokku. Külaliste lahkumine oli emotsionaalne ning meil oli heameel selle üle, et olime hak-

kama saanud ühe toreda ja suure asjaga. Täna seaks päevaks saadud tagasiside näitab, et üritus õnnestus, sest tagasiteel oli kõigis kolmes bussis arutletud selle üle, kus, kuidas ja kuna analoogne üritus korraldada. Tõenäoliselt võtab Vaivara vald 2010.aastal toimuva kokkusaamise enda kanda.

Aitäh Lümända valla rahandus- ja arendusspetsialist Katrin Trumannile, Vaivara Huvikeskuse juhataja Kai Kiivrile ning Prangli Saarte Ühenduse juhile Lembit Tammsaarele, kes olid selle projekti partneritepoolseteks vedajateks.

Suur, suur aitäh meie inimestele, kes ei pidanud paljaks oma aega ja energiat kulutada, et kõik õnnestuks. Olgu siinkohal üles loetud inimesed, kes moel või teisel kogu projekti elluviimisel tegevuses olid: Merike Ruven, Ave Maileht, Denni Roop, Jürgen Roop, Siiri Heinlo, Merle Tiitus, Kairi Kuus, Eve Mändmaa, Kert Hanimägi, Joel Roop, Mati Tiitus, Merle Luts, Merili Hass, Tiiu Luts, Kati Teemägi-Luts, Annika Ploom, Riina Parv, Ave Saluorg, Eve Lillepuu, Markus Sarapuu, Aleksi Hass, Kriss Hass, Maiu Toom, Tiiu Saar, Külliki Sarapuu, Hardi Tiitus, Aili Paeglis, Birgit Roop, Helle Saar, Mart Männiste, Virve Tamm, Ülo Roop, Aivar Jalandi, Aldo Kaupmees, Elar Kendaru, Rainer Mürsepp, Aivar Kõivupuu, Mart Raudsepp, Kalle Nurk, Maimu Pennula, Siiri Troska, Anneli Sild, Eesi Ruven, Milvi Sarapuu, Tauri Tamm, Merle Alliksoo, Hele Tulviste, Enno Uibo, Eveli Rebane. Aitäh kõigile, kes vajalikul hetkel ulatasid abikäe, aga oma nime siit ei leia, ka neid oli palju.

Ükski projekt ega üritus ei saa toimuda, kui ei ole rahastajaid. Meie projektile oli neid kaks - Võru Maavalitsus Kohaliku Omaalgatuse Programmi raames ning Mõniste vald. Aitäh neile.

Hea sõna ja toetava tegevusega olid meile abiks Andi Tamm, Kristiina Pruul, Hille Tammann, Vello Vahesaar, Jaanus Põldsepp, Aare Hiob, Lüllemäe Kultuurimaja, MTÜ Alaveski Loomapark, Mõniste muuseum, Mõniste Maanaiste Selts, MTÜ motoklubi Wildhogs MC, Murtud Rukkilille Ühing, Metsavena talu, OÜ Koivakonna, SA Taheva Sanatoorium, Kaitseliidu Antsla Maleva “supirühm”, Mõniste Kool, Mõniste Rahvamaja.

Tahan loota, et eesolevad kohalike omavalitsuste volikogu valimised ning uus eelarveaasta ei vähenda meie võimalusi koostööd edendada ja ühistest tegemistest rõõmu tunda.

Katrin Roop

Avalik kiri noortekeskusest ja pargi koristamisest

MTÜ-1 Ääremaa Noored on 19 liiget. 2006.aastal loodi see vabatahtlikkuse alusel tegutsev ühing esmase eesmärgiga käivitada Mõniste Avatud Noortekeskuse tegevus, samas on ühingul ka laiemad eesmärgid külale arendamisest rahvakultuuri edendamiseni ning spordi- ja huvialategevuse arendamisest loodushoiualase tegevuseni. See tähendab, et noortekeskus ja MTÜ Ääremaa Noored ei ole üks ja sama asi – noortekeskuse tegevuse korraldamine on üks osa mitmetulundusühingu tegevusest.

Mõniste järve ja pargiga seob meid eelkõige asukoht. Rekonstrueerimistöödele on vald kulutanud üle kolme miljoni krooni (suur osa sellest on Keskkonnainvesteeringute Keskuselt saadud toetus). Arvame, et Mõnistes ei ole inimest, kes kevadel ei oleks sellest tööst rõõmu tund-

nud. Ka MTÜ Ääremaa Noored on oma panuse pargi korrastamisse andnud – osalesime puude istutustalgutel, kevadisel heakorrapäeval ning meie liikmed (ja mitte ainult liikmed, ka Mõniste küla inimesed, kes pargis jalutanud) on pargist ja karude juures prügi koristanud. Oleme seda teinud alati enne ja pärast meie korraldatud üritusi (Jüriöö jooks, Mehkamaa Triathlon, Mõniste Külapäevad) ja ka lihtsalt siis, kui prügi pargis silma riivab. Terve suvi on noortekeskuse kuuris olnud prügikotid pargist äratoodud prügiga, mida me vastavalt prügiauto käimisele oleme ära lasknud viia. Prügiveo eest tasub Mõniste Vallavalitsus. Meil on väga kahju, et vallavanem ei ole seda märganud. Maikuuks ilmunud infolehes kuulutati avalik konkurss pargi ja ka muude avalike objektide hooldamiseks ning prahi koristamiseks. Leiti ka tööde teostaja, MTÜ Ääremaa Noored ei osale- nud eelpoolnimetatud konkursil.

Sel sügis – talvel on noortekeskus avatud samadel alustel nagu kevadel. Lapsed, kes soovivad noortekeskuses mängida, filme vaadata või midagi muud huvitavat teha, peavad võtma ühendust mõne MTÜ Ääremaa Noored liikmaga. Võti usaldatakse lapsele või noorele, kes suudab võtta vastutuse, et noortekeskuse toimetatakse vastutustundlikult ning hoitakse olemasolevaid asju. Kui midagi katki läheb, tuleb sellest kindlasti teada anda.

Noortekeskuse avaürituseks on sünnipäevapidu, mis sel aastal toimub 26.septembril algusega kell 12.00. Loodame kutsuda sinna üllatuskülalise, sööme pannkooke moosiga ning veedame lõbusalt aega. Novembris tähistame kindlasti isadepäeva ning detsembris korraldame jõulupeo.

Soovime lastele ja noortele häid hindeid koolis ning tegusat õppeaastat.

MTÜ Ääremaa Noored liikme

Kutsume naisi ja mehi Umale Pidole laulma!

Tulemas on teine võrukeelne laulupidu Uma Pido! Seekord siis Põlvas Intsikurmus 29. mail 2010. Et naiste laulu kenasti kuulda oleks, oodatakse naisi ja mehi, kes igapäevaselt kuskil laulmas ei käi, võrukeelseid laule õppima!

Oodatakse lauluhäälega naisi nurmelt, metsast, külast ja linnast, neid, kes tütarlapse/poisikesena või tudengina või ka hiljem on kooris laulnud, kuid praegu ei laula; samuti segakooride ja -ansamblite naisi ja mehi. Nii pannakse kokku projektkoorid "Naasõ' nurmõlt" ja "Mehe' mõtsast" Umal Pido laulmiseks. Oodatakse kõiki, kel lauluhäält, noodi järgi laulmise oskus ei ole oluline!

Laule hakatakse harjutama eraldi Põlva ja Võru maakonnas. Põlvas tegeleb uute lauluhimuliste naistega Põlva naiskoori Mai dirigent Saidi Tammeorg ja Võrus naiskoori Kannel dirigent Helga Ilves. Meestega tegeleb mõlemas maakonnas Võru meeskoori ja Põlvamaa meeskoori dirigent Andres Määr. Õpitakse selgeks nais- ja meeskooride laulud ja naiste/meeste osad ühendkooride lauludes Umal Peol laulmiseks. Selle

ettevõtmise eesmärk ei ole kokku kutsuda uusi alalisi koore, vaid panna naiste ja meeste hääled peol kõlama. Kokku saadakse viis-kuus korda enne pidu, nii, kuidas vaja.

Esimesel kogunemisel tehakse hääleproovi, et määrata lauljate häälerühm ja proovida kooslaulmist. Edaspidi võivad mõned proovid toimuda koos dirigentide juhitud kooridega, kuid see ei tekita uutele lauljatele kohustust osaleda kooride muus töös, mis ei ole Uma Pidoga seotud.

Kogunetakse juba käesoleva aasta sügisel. Täpsem info edaspidi Helga Ilveselt (tel 5283549) ja Uma Pido kodulehelt www.umapido.ee.

Tule ise ja kutsu sõber või tuttav ka kaasa! Kui arvad, et Su koduleel on ilus ja kui oled uhke oma kodukoha üle, siis tule ja aita seda tervele maailmale näidata!

Laul hoit naasõ ilosa ja mehe kimmä! Näemi laulman!

Triinu Ojar

II Uma Pido korraldustoimkonna liige

Tel 533 22 153

P.S. No muidoki oodõtas laulma ka kõiki kuurõ, a seo teedüs oll just noilõ, kiä muido pidolõ laulma ei saa :)

Uudiseid massaaži ja loodusteraapiate vallast ehk kuidas toime tulla maal

Juba pikemat aega on kestnud tormijooks linna kui ihaldatud töövõimaluste paradisi ja elukeskkonda, mis pakub suuri võimalusi vabaaja veetmiseks. Kuidas sina kallid vallaelanik oled sellest tormijooksust kõrvale jäänud? Tõenäoliselt on sul jätkunud seda esivanemate talupojatar-kust ja jooksmine paksema rahakoti poole ei kuulu sinu esmavajaduste hulka. Samas aga linnainimesed kurdavad, et pole enam aega ja jõudu vaba aega veeta ja mida aeg edasi, seda rohkem hakatakse igatsema rahulikuma elukeskkonna järele. Paljud maainimesed, kes on läinud linna, tulevad jälle tagasi ning üksikud põlislinnainimesed teevad ka kannapöördeid, et looduses elamise võlusi katsetada.

Elu maal ei ole just lihtne, eelkõige töökohtade mõttes. Maal pead olema üsna ettevõtlik, et ennast või oma peret elatada. Loodusravi ja massaažid annavad just siin maainimesele suure eelise. Tegelikult ei pea olema tingimata pikaajaliste kogemustega massöör, et maal lisa teenida.

Linnas on rõhk eelkõige ilu ja lõõgastavatel terviseprotseduuridel, maal seevastu vajatakse tugevatoimelisemaid terviseprotseduure. Maakeskkond annab võimaluse teha seda, mida linnas on väga raske teostada või pole sealsetes oludes kontekstis.

Turistide aga ka meie oma rahva poolt on suur nõudlus loodusteraapiate, eriti saunaga seotud protseduuride järele. Nende

omandamine ei nõua alati mingeid erilisi andeid või suurt massaažilist-käelist osavust, piisab tõsisest tahtmisest ja korralikest teadmistest, kuidas ja miks midagi teha. Siia alla kuuluvad alates heinapebrevannidest ja taimekompressidest kuni ravivihetlemiste, kehakooremiste, meemasaaži, kuppude kasutamise, kaaniravi, mesilasteraapia ja soonetasumiseni välja. Need ja paljud teised tegevused on just see, mis annavad maainimesele eelise, just seda tullakse üha enam koos aktiivse puhkusega maale otsima. Välismaalane tahab eelkõige proovida just selle maa rahvameditsiini. Eesti Pärimusmeditsiini on see, mida Eestisse tulles tahetakse kogeda ja uskuge mind – see on asi mida me ei pea häbenema. Midagi on meil loomulikult emapiimaga kaasa antud aga nagu iga teinegi oskus tahab ka see korralikku õppimist.

Kui maaelule ei ole riik piisavalt tähelepanu pööranud, siis õnneks loodusravi kohapealt võib Euroopa suisa Eestilt mõõtu võtta - Eesti on välja andnud esimesed kutsetunnistused loodusteraapiatest nagu aroomiteraapia, refleksoloogia, homöopaatia. Sellel kevadel said endale esmakordselt elukutse Tai Nuad Bo-Rarn loodusteraapeudid. Sügisest on võimalus õppida ka elukutsena Hiina Traditsioonilist Meditsiini. Eraldi tahaks rääkida esimesest võimalusest õppida Eesti Pärimusmeditsiini, mille üle tuhandetunnilise õppekava järgi saab alustada õpinguid juba sellel sügisel. Just sellele alale julgen prognoosida väga head läbilõigivõimet teiste loodusteraapiate ja massaažide seas. Kuna haritud ja sellel alal mit-

mekülgsete teadmistega spetsialiste siiani Eestis pole (v.a. meie kuulsad ravitsejad nagu Kaika Laine, Vigala Sass, Aili Paju jt., kellel on looduse poolt kaasa antud võimed ja/või kes iseseisvalt on palju juurde õppinud) on esimestel õppijatel alati eelis nii meie maal kui mujal selles vallas tööd saada. Kuigi eelkõige sooviksin, et kasvaks uus põlvkond andekaid ja mitmekülgset haritud Eesti loodusteraapeute, ei pea kõik soovijad tingimata seda kui elukutset omandama. Võimalus on töökõrgvalt lisateenust pakkuda, milleks piisab juba mõnest kursusest ja need pole sugugi kallid. Selline tegevus oleks ääretult oluline panus meie esivanemate traditsioonide taaselustamisele ja väljasuremisohu maaelu ja eluviiside elavdamiseks.

Täpsemat infot nende ainete ja õppimisvõimaluste kohta saab lugeda www.lahemaatervisekool.ee

Samas on mul veel üleskutse ja abipalve just eakamatele inimestele. Kui te teate (või on infot inimestest, või vanadest kirjutistest, raamatutest) meie vanadest raviviisidest, siis palun andke sellest teada. Eriti tänulikud oleme just eelkõige tervendava käelise tegevuse osas. Igal aastal lahkub ju meie seast sadu vanu memmesid – taatisid, kes selle väärtusliku info igaveseks endaga kaasa viivad. Kutsun teid üles austama ja säilitama seda kallist vara ning jagama tulevaste põlvvedega.

Infot võib saata:

alar@lahemaatervisekool.ee

Tel: 56693749 (Anneli)

Alar Krautman

Ei iialgi tule Sa meile vastu kodulävel,

ASILDA KASUK

ei paita enam meie halle päid.

01.07.1923 - 24.08.2009